

Korompai János (1951-1981)

1951. december 1-én érkezett a gerendási plébániára Korompai János, addigi Gyulánémetvárosi káplán.

1951. december 9-én meghalt Lindenberger János apostoli kormányzó. Az adminisztrátúra élére nem neveztek ki senkit, hanem 1952-ben a szeged-csanádi püspök joghatóságát terjesztették ki erre a területre. Ekkor Hamvas Endre volt a megyéspüspök. Az esztergomi főegyházmegyét is kormányozta, mivel Mindszenty József prímás a börtönben ült.

1951. december 15-én megérkezik a Békés Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága Oktatási Osztályáról a hitoktatási engedély. Két nappal később a plébános megtartja az első hittanórákat. Heti 4 hittanórája volt, melyeket a délutáni órákban, a profán órák után tarthatott meg. A hittanosok száma 100 körül mozgott.

Ebben az évben történt az egyházi földek (20 kataszteri hold) államosítása. Nem maradt meg csak a plébániakert, a templomkert és a temető.

1952-ben a plébános levélben írja le azokat az állapotokat, melyeket itt talált. Január 17-én megkapta az egyházközség a hivatalos értesítést az egyházi föld államosításáról. A plébános Hamvas Endre püspöknek ír jelentést az egyházi épületek állapotáról.

Március 17-én Jambrik József tanácselnök szóban felszólította a plébánost, hogy az államosított mozi előtti területet tegyék szabaddá, hogy könnyebben lehessen látogatható. Így aztán a hívek társadalmi munkában lebontották a kerítést, hogy aztán új helyen építsék fel. Nagyjából kétszáz négyszögöl terület lett kihalászva a plébánia telkéből.

Szeptemberben bevezették a villanyt a templomba és a plébániára. A munkát Radnóti Károly gyulai villanyszerelő végezte.

Még ebben a hónapban a templom kap egy Gerendásra kitelepített család felajánlásaként kapott egy Lisieux-i szent Teréz ereklyét Szintén Radnóti Károly készített ereklyetartót.

Az 1952/53-as tanévre heti két hittanórát engedélyezett a pártállam. A hittanosok száma 48. A gyermekek száma a községben kb. 210-230. Tehát ez 20-22%-os részvételt jelent. Az állam vallásellenes politikájának a következménye ez az arány.

Az 1952-es év hitéleti statisztikája a következő: keresztelezés 20, temetés 13, házasság 11, szentáldozások száma 9450, húsvéti szentáldozását elvégezte 592, elsőpéntekes 60-70. A hívek száma 1 100-1 200 fő, a misehallgatóké 400-500 fő. Anyagiakat tekintve bevétel adóból

és adományokból 21 000 Ft. A villanybevezetés 8 717 Ft volt, egyéb javítások pedig 5 000 Ft-ot emésztettek fel.

Ekkor már volt májusi és júniusi ájtatosság is. Gerendás megkapta az engedélyt esti misékre. A rendőrségre jelenteni kellett a körmenetet. Két körmenet volt ebben az időben: feltámadási és úrnapi. Helyüket mindig a templomkertre korlátozták. Nagyböjtben triduumot tartottak.

1953 nyarán ki lett festve a plébániaépület. A munkát László Imre gerendási mesterember végezte. Az 1953/54-es tanévre 44 hittanos volt beíratva az iskolai hitoktatásra. Heti 2 óra lett engedélyezve. Az egyházközségi képviselőtestület mandátumát meghosszabbították. A választás nehezen ment volna, tekintettel a történelmi helyzetre.

1953 augusztusában visszakapta az egyházközség a plébánia padlását. A padlást eddig a mozi folyosójáról nyíló feljárattal használta a közigazgatási község. Kukoricát tároltak a padláson. Az egerek nagyon elszaporodtak és az épület állapotának sem tett jót ez a megoldás. Éppen ezért az egyházközség ezt visszakérte. A feljárót pedig áthelyezték a plébániára.

1954-ben a plébánia épületében levő mozi tárgyában a Főhatóság úgy döntött, hogy nem lehet kitenni onnan. Ennek az oka az, hogy nincs másik megfelelő helyiség a faluban erre a célra. Viszont bérleti díjat kell kérni. Az éves bérleti díj 1 500 Ft ebből lejön 1 440 Ft adó, tehát nettó 60 Ft. Másfél évvel később ezt is el fogják engedni, mert a moziüzemi vállalat teljesíthetetlen követelésekkel állt elő a bérbeadóval szemben. A WC is sok bosszúságot okozott, közbotránya volt a falunak.

Az 1954. évben 37 elsőáldozó és 125 bér mátkozó volt. Keresztelés 39, esketés 26, temetés 10 volt. A szentáldozások száma 8500, elsőpéntekes 45-50 fő. A misehallgatók száma 400-500 fő volt. A templompénztár bevétele 7924 Ft, az egyházközségi pénztáré 20 236 Ft volt. Javításokra 7600 Ft lett költve. 431 adófizetője volt az egyházközségnek, ebből 199 fizetett.

1955 júliusában Kathy Imre debreceni toronyfedő mester kijavította és befestette a toronykupakot. 76 tanuló vett részt iskolai hitoktatáson, heti 4 órában. Bevezették a havi egyházközségi napot. Ez azt jelenti, hogy minden hónap második vasárnapján templomi gyűjtést tartanak az egyházközség kiadásainak a fedezésére. Ez az adóbevételeket hivatott kiegészíteni.

1955-ben a templompénztár bevétele 7 354 Ft, az egyházközségi pénztáré 24 072 Ft volt. A torony új belső feljárója és a harangok alatti padozat készítése 1 740 Ft (Priskin György készítette) volt. Az említett toronyjavítás 8 045 Ft-ba került. A temetőkerítés

felújítása 401 Ft, a harangláb 403 Ft, az új kereszt 435 Ft összeget emésztett fel. 29 elsőáldozó volt, 45 keresztelő, 6 temetés és 23 esküvő. A szentáldozások száma 7000.

1956. március elsején elkészült a nagybőjti lepel. Nagy István orosházi szobafestő keze munkáját dicséri. Ez Velázquez egy reprodukciójáról készült, nagybőjtben a főoltárképet fedi. Megcsináltatták a templom és a plébánia palatetőzetét. Schneider Ferenc gyulai mester készítette. Nagy István restaurálta a lourdes-i szobrot és a szent József képet.

Májusban Gobcsa Andor OP kántor Bébaltavárra távozott, ahol ugyanez volt a beosztása 1968-ban bekövetkezett haláláig. Gerendáson utódja Pécsék Lajos helyi szabómester lett. Autodidakta módon tanult meg orgonálni. Lelkes, kiváló kántor lett belőle.

Az 1956. október 23-án kitört forradalommal kapcsolatosan október 26-án megérkezett Hamvas Endre főpásztor levele. Nyugalomra szólított fel. Gerendáson nagyobb atrocitás nem történt. Nagygyűlés volt a község háza előtt, ahol rendre és nyugalomra szólították fel a népet. Hajdú Mátyás Áchim i. 5. sz. alatti lakost pufajkások verték agyon. A Magyar Szocialista Munkáspárt hivatalos verziója szerint egy kocsmái verekedésbe keveredett és belehalt az ott szerzett sérüléseibe. Ennyit a Forradalmi Munkás-paraszt kormány igazmondásáról. Az egyházat anyagi kár nem érte, erkölcsi kár igen, ám ez a kommunizmusban megszokott dolog volt.

1956-ban a húsvéti áldozások száma 446, elsőáldozó volt 21. Áldozások száma 5 300. Keresztelés 36, esküvő 22, temetés 16 volt. A hittanosok száma október elsején (a hitoktatás kezdetekor) 77 fő, október 23. után 154. Összesen két katolikusnak keresztelt gyermek nem járt ekkor hitoktatásra. A templompénztár bevétele 8 016 Ft, az egyházközség pénztáré pedig 20 550 Ft volt. A tetőzet javítása 4 800 Ft-ba került.

1957-ben tovább szépült a templom. A keresztúti stációs képek alá villany falikarokat készíttetettek. A kivitelező Márványkövi István budapesti mester volt. Ebben az évben az iskolai hitoktatás szeptember 16-án kezdődött. 125 gyermek iratkozott be. Az egyházközségi képviselőtestület fel lett frissítve. Heti hat óra lett engedélyezve. A templompénztár bevétele 9 494 Ft, az egyházközségi pénztáré 24 051 Ft volt. Az ájtatosságokon 40-50 fő vett részt. Az elsőáldozók száma 26 fő. Keresztelés 29, esküvő 18, temetés 12 alkalommal volt. A szentáldozások száma 7 900. Húsvéti gyónás: 455. 500 adófizetőből 276 fizetett.

1958 januárjában sikerült a mozi előterében egy keskeny folyosót készíteni, így legalább elérhetővé válik a plébánia kamrája. Februárban elengedték a mozi bérleti díját, mert az egyházközségtől, mint bérbeadótól teljesíthetetlen dolgokat kértek. A bérleti díj elengedésének fejében megígérték az épület tatarozását. Ideje is, mert a mozi WC-je annyira el volt hanyagolva, hogy a botrány kategóriájába tartozik. Szeptemberben rendeltek egy új

vecsernyepalástot a Solidaritás szövetkezettől. Ennek a szövetkezetnek a munkásai volt papok, illetve szerzetesek voltak. Kegytárgyak, miseruhák gyártásával és forgalmazásával foglalkoztak.

Az 1958/59-es tanévre 118 gyermek iratkozott be hitoktatásra. Ez körülbelül 60%-os arány. Heti hat hittanóra volt. 41 gyermek vette magához először Krisztus testét. 23 keresztelezés, 12 esküvő, 15 temetés volt. A szentáldozások száma: 9 100. A templompénztár bevétele 8 665 Ft, az egyházközségi pénztáré 24 213 Ft volt.

1959-ben tervbe vették az 1962-ben esedékes jubileumi ünnepek előkészítéseként a szükséges tatarozások elvégzését. Ekkor lesz 100 éves a templom és 50 éves a plébánia. A tervek a következők: 1960.: a kórus bővítése; 1961.: a templom teljes külső tatarozása; 1962.: a templom belső festése és egyéb. A költségvetés szerint ez körülbelül 70 000 Ft-be kerülne. Elhatározták, hogy gyűjtést rendeznek erre e célra olyan plébániákon, ahol engedélyezik a templomi gyűjtést, bízva az egyházközségek vezetőinek szolidaritásában. A püspök megadta az engedélyt a gyűjtésre. A volt anyaegyházat, Békéscsaba I. plébániát még ebben az évben felkérték a gyűjtésre.

Ebben az évben bérmálás volt Gerendáson. Május 24-én Dr. Hamvas Endre püspök szolgáltatotta ki a szentséget. 161 fő lett nagykorú keresztény.

1959-ben iskolai hittanra 112 tanuló iratkozott be. Heti 6 órában folyt a hitoktatás. 39 elsőáldozó volt. Keresztelezés 22, esküvő 9, temetés 10 alkalommal történt. Elsőpéntekes 50-60 fő. 7 200 alkalommal vették magukhoz a hívek Krisztus testét. 539 húsvéti gyónás volt. A vasárnapi misehallgatók száma 400 fő körül volt, ami visszaesést mutat. A templompénztár bevétele 8 997 Ft, az egyházközségi pénztáré pedig 18 673 Ft volt.

A kórus átalakítása pedig 14 275 Ft-ba került. 1960. augusztus 30-án átvett Gerendás a gyulai plébániától öt templomi padot, amelyek a plébánia udvarán voltak kitéve az enyészetnek. A gyulai kórház kápolnájában voltak elhelyezve. A kórházi lelkészség megszűnt, a kápolnát könyvtárrá alakították, a felszerelés pedig kikerült onnan.

1960. november 22-én Mátaí Tóth József kerületi esperes, címzetes apát, orosházi plébános levelében közölte Korompai János plébánossal, hogy a Magyar Katolikus Püspöki Kar döntése értelmében a társadalmi temetések egyházi szertartás nélkül tűrhetőek a katolikus temetőben. Az MKPK ezen döntése mögött nyilvánvalóan az Állami Egyházügyi Hivatal állt.

1960-ban 100 gyermek részesül iskolai hitoktatásban heti hat óra időtartamban. 19 elsőáldozó volt. Keresztelezés 18, esküvő 9, temetés 12 alkalommal volt. Húsvéti időben gyónt illetve áldozott 560 fő. Elsőpéntekes 40-50 fő volt. A szentáldozások száma: 7 260.

1961. január elsejétől az állam a plébános állami fizetését, azaz kongruáját a vallásszabadság jegyében 743 Ft-ról 545 Ft-ra csökkentette. Az elmaradó 198 Ft-ot az egyházközségnek kell kifizetnie.

A templom külső tatarozására Rapport István és Fáskerti József gyulai mesteremberek adtak be ajánlatot. 30 000 Ft-ért vállalták a munkát. A mesterek jól dolgoztak. Augusztus 4-re elkészültek a tatarozással.

Az 1961/62-es tanévre 76 tanuló iratkozott be katolikus iskolai hittanra. Tartama heti 4 óra volt. Szeptember 15-én kezdődött meg a hitoktatás. A plébános – látva az állampárt által felállított akadályokat – megszervezte a templomi hitoktatást (katekézis). Heti két alkalommal volt ilyen: vasárnap reggel a 8 órakor kezdődő szentmisén és péntek délután 3 órakor. Egy csoport volt, 20-30 gyermek vette igénybe ezt a lehetőséget.

1961-ben 23 keresztlő, 13 esküvő, 18 temetés volt. Elsőpéntekenként 40-50 hívő otthonába vitte el a plébános a Szentséget. A szentáldozások száma 7071 volt. 5-10 fő volt, aki naponta hallgatott szentmisét. Adófizető 513 fő volt, ebből 219 fő fizetett ténylegesen. A templompénztár bevétele 10 127 Ft, az egyházközségi pénztáré 31 885 Ft.

1962. február 21-én terjesztették fel jóváhagyásra a templom belső festésének költségvetését. A munkát Jacsek György és Zöldréti Gyula békéscsabai mesterek végzik el 9 210 Ft-ért.

Az év első felében készültek el Varga József Kossuth u. 13. szám alatti lakos jóvoltából a templom két színes üveglakkal gazdagodott: szent Imre és szent Margit. Majd Rusznák Pál Damjanich u. 1. szám alatt lakó hívő készíttette el a kórus alatti két ablak színes üvegeit. Nyert a lottón, és ennek egy részét erre a célra fordította, Isten nagyobb dicsőségére.

Elérkezett a jubileumi búcsú ideje. 1962. augusztus 26-án tartották ezt a szép ünnepséget. 100 éves volt a templom és 50 a plébánia. Az ünnepséget jelenlétével megtisztelte dr. Hamvas Endre csanádi püspök, a szentbeszédet is ő mondta.

A 10 órakor kezdődő ünnepi szentmisét Mátaí Tóth József címzetes apát, kerületi esperes, orosházi plébános celebrálta. A mise után ünnepség volt a templomkertben, majd ebéd zárta a napot a plébánia udvarán, a nagy hársfa alatt. 50 személy volt jelen.

Még 1962-ben bevezették az új szertartáskönyvet a Collectio Rituumot. Sikerült a hívek adományából új kazulákat (miseruha, Borromeo és ókeresztény fajtákat) piros, zöld és lila színben, továbbá új vélumot is készíttettek. Még egy fekete vecsernyepalástra is futotta .

Ebben az évben az egyházközség bevétele 33 261 Ft volt, a templompénztáré 10 224 Ft. Keresztelés 15, temetés 15, esküvő 9 alkalommal történt. 39 elsőáldozó volt. Húsvéti gyónó 450 fő, karácsonyi 112. A hívek 6753 alkalommal áldoztak. 62 tanuló vett részt iskolai

hitoktatáson, heti négy órában. Elkészült a jubileumi tatarozások zárszámadása is (1959-1962). Eszerint ennek bevétele 76 861 Ft, kiadása pedig 76 656 Ft volt.

1963-ban a vasárnapi kismisén volt a templomi katekézis, melyen a hívek és 30-40 gyermek vett részt. Van még iskolai hitoktatás, de már a végét járja. 65 gyermek iratkozott be iskolai hitoktatásra. Heti 4 hittanóra volt. Keresztelés 18, esküvő 11, temetés 10 alkalommal volt. 34 gyermek vette magához először Krisztus testét. A szentáldozások száma 6 455, a húsvéti gyónásoké 357, a karácsonyiaké 172. Elsőpéntekes 40 fő körül van. A vasárnapi misehallgatók száma 200-250 fő. Az adófizetők száma 527 fő, ebből ténylegesen fizetett 215. A templompénztár bevétele 10 354 Ft, az egyházközségé 27 921 Ft. Minden területen erőteljes hanyatlás tapasztalható.

1964. április 26-án Dr. Hamvas Endre csanádi püspök bérmált Gerendáson. 118 bérmálkozó volt. Templomi katekézist minden vasárnap a kismisén tartották. Kb. 30 gyermek és 150 felnőtt vett részt ezeken az alkalmakon. Elsőáldozás ebben az évben nem volt, mert a püspök megtiltotta, hogy a gyermekek ugyanabban az évben bérmálkozzanak, mint amikor elsőáldozók voltak. A viták elkerülése végett döntött így a plébános. Eddig az első osztályosok járultak először áldozáshoz, ezen túl a másodikosok lesznek elsőáldozók.

Felállították a liturgikus tanácsokat. Korompai János gerendási plébánost a püspök 1964. július elsejei hatállyal kinevezte az Egyházmegyei Liturgikus Tanács tagjává. Bevezették a papi rekollekciókat. Esperesi kerületünk Orosházán tartotta.

Grósz József kalocsa-bácsi érsek halála (1961) óta hazánk második érseki széke üresen állt. 1964. szeptember 15-én az Apostoli Szentszék megbízottai budapesti tárgyalásaik befejeztével megállapodást és jegyzőkönyvet írtak alá a magyar állam és a katolikus egyház viszonyairól. Konkrét megállapodás a püspöki kinevezésekről, a papok állampolgári esküjéről és a római Pápai Magyar Egyházi Intézet helyzetéről szólt.

Ennek köszönhetően szeptember 17-én VI. Pál pápa dr. Hamvas Endre csanádi püspököt kinevezhette Kalocsa-bácsi érseknek.

Hivatalosan nem lett utódja egy jó ideig. VI. Pál dr. Ijjas Józsefet kinevezte tagaratai címzetes püspöknek és csanádi apostoli kormányzónak.

Az 1964/65-ös tanévben 59 gyermek iratkozott be (24%). Heti 4 órában folyt a hitoktatás. Keresztelő 14, esküvő 10, temetés 14 alkalommal volt. A templompénztár bevétele 10 317 Ft, az egyházközségé 23 464 Ft.

1964. december 31-én a tehenek és a disznók száj- és körömfájás járványa miatt lezárták Gerendást. Templomba se lehetett menni. A kocsmák, a szórakozóhelyek mind be

voltak zárva. A plébános leírta ezt a kínos helyzetet. A karantént csak 1965 áprilisában oldották fel.

Korompai János 1965. március 16-tól június 15-ig betegszabadságon volt. A plébánost Galbács Dénes békési káplán helyettesítette.

A szembemiséző oltárt 1965 júliusában állították fel. 1965. október elsejéig töltötte be Paulcsik Mihály a gondnoki posztot. Egészségi állapotára való tekintettel felmentését. Utódja Priskin István lett. Elkészült szent Erzsébet és szent Cecília ablaka is, Varga József adományából.

1965. december 8-án véget ért a II. Vatikáni Zsinat. Ez alapjaiban változtatta meg az Egyház életét. Bebizonyította: minden előrehaladás a hitből jön, a kinyilatkoztatott isteni igazságokra való odafigyelésből, a kor sürgetéseire, a feltett kérdésekre való bátor válaszadásból.

Ebben az évben 17 keresztelés, 12 esküvő és 16 temetés volt. A szentáldozások száma 5 000. 24 elsőáldozó volt. 250 misehallgató volt vasárnaponként átlagosan. 282 fő fizetett egyházadót. Az iskolai hittanra az 1965/66-os tanévre 28 gyermek iratkozott be, ez 12%.

1966. január 30-án meghalt Paulcsik Mihály egykori gondnok, jelenleg sekrestyés. Kiválóan vallásos, igaz ember volt. Az egyházközség díszsírhelyet biztosított számára. Utóda Petrovszki Ádám, aki egyúttal temetőőr és sírásó is. Március 10-én kérte az egyházközség a moziüzemi vállalatot, hogy az általa 1965. december 17-ig használt épületrészt a plébániának adja vissza. A járási tanács július 5-én kelt határozatával visszaadta ezt. Sokra nem ment ezzel a plébánia. Használhatatlan rész volt, ablak nem volt rajta. Átalakítani lehetetlen, túl nagyok lettek volna a költségei. De akkoriban új lakásrendeletek jelentek meg, ezek alapján nem is lett volna célszerű felújítani. Megpróbálták értékesíteni, de kora és állapota miatt senki nem akarta megvenni.

Ebben az évben felújították a templom és a plébánia kerítését. Új betonoszlopokat ástak le és új lett a drótkerítés is. Felállították az ideiglenes szembemiséző oltárt. A szobrokhoz új gyertyaégőket szereltek be. A faluban két keresztet újítottak fel, festette Benedek Katalin Budapesti festőművész. A sekrestye korhadt fapadlóját cementlapra cserélték. A plébánia pedig új kukoricagórét kapott.

Advent első vasárnapjától, november 27-től kötelező a magyar nyelv használata a hívekkel együtt bemutatott szentmisén.

1966 statisztikája a következő. 24 keresztelő, 16 esküvő, 11 temetés. Iskolai hitoktatásra 23 gyermek iratkozott be, heti 2 óra az időtartama. Van templomi hitoktatás. Szerdán és vasárnap 10-20 gyermek vett részt ezeken az alkalmakon. 33 elsőáldozó volt. A

szentáldozások száma 5045. 282 fő fizetett egyházadót. Az egyházközségi pénztár bevétele 24 423 Ft, a templompénztáré 10 191 Ft.

1967-ben szűnt meg Gerendáson az iskolai hitoktatás. Májusig még volt, de júniusban a beíratás eredménytelen volt. Nem kapott a plébános hitoktatási engedélyt. Elérte tehát célját az MSZMP. Azonban volt templomi katekézis. Szerdán és vasárnap volt, 10-20 gyermek részvételével.

Ebben az évben a temetői kereszt corpusát festette újra Benedek Katalin. Az adományozó nem kívánta magát megnevezni.

1967-ben 23 keresztelés, 9 esküvő és 17 temetés volt. 25-en voltak elsőáldozók. Az áldozások száma 3896. Ez az 1966. évi 5045-höz képest jelentős visszaesés. Nyilván szerepet játszott benne a liturgikus reform is. A hívek hagyományaiba belecsontosodott része nehezen fogadta el a nemzeti nyelvű szentmisét. Az ultrakonzervatívok pedig egyáltalán nem, inkább nem mentek templomba. 287 adófizető volt. Az egyházközség bevétele 25 822 Ft, a templompénztáré 10 517.

1968-ban a plébánia épületét kívülről felújították, a szobákat kifestették. Iskola hitoktatás nem volt, csak templomi. Szerdán és vasárnap 10-20 gyermek vesz részt rajta. Keresztelés 21, esküvő 9, temetés 19 alkalommal történt. Elsőáldozó volt 20 fő. Elsőpéntekes 30-40 fő. A szentáldozások száma 4 052. Az egyházközségi pénztár bevétele 28 794 Ft, a templomé 10 936 Ft.

1969. legfontosabb eseménye már az év elején megtörtént. Dr. Hamvas Endre kalocsai érsek lemondását elfogadta VI. Pál pápa. Ezzel egyidejűleg dr. Ijjas József püspököt, a csanádi egyházmegye apostoli kormányzóját nevezte ki érseknek. Február 10-én VI. Pál pápa dr. Udvardy József címzetes apát, esperes, jánoshalmi plébánost püspökké nevezte ki és csanádi apostoli kormányzóvá tette. Tehát a pártállam továbbra sem túrt el püspököt Szegeden.

Ekkor Gerendáson erős volt a hanyatlás a hitéletben. Nagyon ürült a templom. A misehallgatók száma 100-150 fő lehetett. Bevezetésre került a teljes magyar nyelvű liturgia. Eltávolították az áldoztatórácsot. Vásároltak a templom részére egy kályhát. Vasárnaponként így fűtik a templomot, így kissé enyhébb lett az idő a szentmiséken.

Nagybőjtben megtartották a triduumot. Bérálás is volt, az új apostoli kormányzó végezte. Statisztikai adatok: keresztelés 25, házasság 10, halott 21, elsőáldozó 21, bérálkozó száz. Az áldozások száma 4 250. Hitoktatás csak a templomban van, az iskolában nincs. 10-20 gyermek vett részt rajta.

1970. a magyar kereszténység ezeréves jubileumának éve. A triduumot Gyenes Mihály Sch. P. újkígyósi plébános tartotta. Augusztus 20-án a püspöki kar koncelebrált szentmisével nyitotta meg a Szent István-bazilikában a Szent István-évet. Az evangélium után felolvasták VI. Pál pápa levelét a magyar hívekhez. A szentmise kezdete előtt az ország valamennyi templomának harangja, így a gerendási templomé is, negyed órán átzengett. Advent 4. vasárnapján Sóki Károly orosházi káplán gyóntatott.

Karácsonyra a Magyar Katolikus Püspöki Kar körlevelet bocsátott ki. Elsősorban a Szent István évről szólt, a tudatos hitet, és a szülők keresztséggel kapcsolatos felelősségét hangsúlyozva. A püspökök az Egyház küldetését az egyetemes erkölcsi értékek szempontjából is kiemelték, utalva a házasságok és a gyermekvállalás válságára. A híveknek példát adva kell őrizniük házasságukat és vállalni-nevelni gyermekeiket Ma is időszerű a körlevél szövege.

Az egyházközség „személyzetét” nézve van kántor: Pécsek Lajos helyi szabómester. Van sekrestyés: Petrovszki Ádám. A templomot két buzgó asszony takarítja, havonta kétszer nagytakarítanak. Az oltárdíszítés fáradtságos munkáját Varga József és Priskin Istvánné vállalta magára. A képviselőtestület is helyel-közzel működött.

Az Úr 1970. évének statisztikája: keresztelés 17, esküvő 9, temetés 9, szent kenet 18, elsőáldozó 17, miselátogató 100 körül, szentáldozások száma 3 790. Az egyházközség bevétele 32 000 Ft, kiadása ugyanannyi. A templom bevétele 14 000 Ft, kiadása ugyanannyi. Csak templomi katekézis van, 5-15 gyermek részvételével. A templom és a plébániaépület is jó állapotban volt.

1971-ben két nagyobb beruházás volt. Az egyik a járdakészítés. Ez a templomkertben történt, éspedig a templomkert kapujától a templom bejáratáig, onnan hátra a sekrestyeajtóig, onnan pedig a plébániakerten át a plébániaépületig. Ez körülbelül 100 folyóméter lehet. Így száraz lábbal lehetett végre közlekedni. Novemberben lett kész. Csak az anyag került pénzbe, a többi társadalmi munka volt. A munkát vezették Farkas Mihály Damjanich utcai és Otlecz János Táncsics utcai lakosok. A harmadik szakember Leszkó Imre kőműves, Liszt Ferenc utcai lakos volt. Ő rengeteget segített a javítási munkálatokban, sokszor Isten dicsőségére, azaz ingyen.

A másik nagy munkálat a harangok villamosítása volt, melyet Kraszkó Jenő békéscsabai villanyszerelő mester készített el. December 23-án lett készen. Egy év garanciát vállalt rá. Voltak kisebb zavarok még a harangokkal, de ezt Ancsin R. Pál Arany János utca 24. szám alatti lakos megjavította.

A Nagyhéten volt a triduum, vezette Kovács Andor gyulai káplán. Ezen alkalommal 150 fő végezte el húsvéti szentgyónását.

Az év nagy eseményei a magyar egyház számára a következők voltak. Az Apostoli Szentszék Egyházi Közügyek Tanácsa föloldotta Beresztóczy Miklóst, Horváth Richárdot és Várkonyi Imrét a kiközösítés alól, amit politikai szereplésükkel vontak magukra. A másik pedig az, hogy Mindszenty József bíboros, esztergomi érsek eltávozhatott a budapesti amerikai követségről, és a bécsi pápai nuncius gépkocsiján elhagyta az országot.

Ebben az évben keresztelés 25, esküvő 5, temetés 19 alkalommal volt. Szentáldozások száma 4149. A miselátogatók száma 80-150 fő közé tehető. 224 adófizető volt. Az egyházközségi pénztár bevétele 39 317 Ft, a templomé 14 000 Ft. Hitoktatás csak a templomban volt, 20 gyerek tanult hittant (megközelítőleg 10%). A hittanórákat szombat és vasárnap délután tartották.

1972. augusztus 20-ra, a templombúcsúra a templomot körbetatarozták. A már említett Leszko Imre kőműves volt a kivitelező, kb. 700 Ft-ba került.

December 16-án lett készen a plébánia esővíztartályának horganyzott lemezből készített fedele. Készítette Czeglédi Sándor helyi lakatos.

December 20-án vásároltak egy 10 000 kalóriás olajkályhát, így a régi szénkályha, amely felett eljárt az idő, raktárba került. A tüzelő felelős Megyeri György Bajcsy-Zsilinszky u. 3. szám alatti lakos lett. Feladata a tüzelőbeszerzés és a fűtés. Szombat este begyűjtötték a templomba. A kályha egész éjjel égett. Vasárnap litánia utánig tüzeltek. Vasárnap reggel persze újra fel kellett tölteni olajjal a kályhát. A vasárnapi fűtés 20 liter olajat igényelt, az akkor kb. 30 Ft-ba került.

Ejtsünk néhány szót az alkalmazottokról, és érdekességképpen a juttatásaikról is. A kántor Pécsék Lajos helyi szabó. Sekrestyés nem volt. Hétköznap a plébános készít elő. Vasárnap a 8 órakor kezdődő kismisén Varga József pénztáros, Kossuth u. 13. szám alatti lakos segített és perselyezett. A 10 órakor kezdődő nagymisén Priskin István gondnok, Damjanich u. 11. szám alatti lakos perselyezett; Szász Ádám tsz-tag, Kossuth u. 10. szám alatti lakos pedig ministrált. A kismisén a ministrálás teendőjét Lengyel Árpád Kossuth u. 48. szám alatti lakos végzi. A kántor fizetése 500 Ft + stóladíj volt. A plébános fizetése 1 000 Ft, az állami fizetése (kongrua) 545 Ft.

Gerendáson az év végén megint felütötte fejét a száj- és körömfájás. Le volt a falu zárva, még a következő évben is. Karanténba zárták a beteg állatokat. Az állam kártérítést fizetett, Azonban a kár még nagyobb volt, hiszen az emberek tenyészállataikat veszítették el.

Ebben az évben keresztlő 23, esküvő 10, temetés 19 alkalommal volt. A szentáldozások száma 4 800. 8 elsőáldozó volt. Az egyházközség pénztára 24 607 Ft bevételre tett szert, a templompénztár 17 000 Ft-ra. A miselátogatók száma és a hitoktatás helyzete körülbelül ugyanazok, mint tavaly. Fentiekből látszik, hogy a hitélet egyre jobban hanyatlik.

1973-ban beszerezték még egy olajkályhát, így már egészen kellemes idő volt a vasárnapi szentmiséken. Új pinceajtót kellett készíttetni (980 Ft); csatornát kellett készíttetni a plébániára és a templom pléh párkányzatát ki kellett javítani (2 900 Ft); volt némi kőművesmunka (500 Ft) és a plébániát ki kellett festetni (1 680 Ft). Az Ady utcán levő feszületet pedig bekerítették, 550 Ft-ba került. A templomnak vettek egy új Omega típusú porszívót. Manczúr Józsefné adományozott egy 3,5*2,5 méteres gépi szövésű perzsaszőnyeget.

Keresztelés 22, esküvő 7, temetés 10 alkalommal volt. A halottak átlagéletkora 77,5 év. A házasság szentségével kapcsolatosan elmondhatóak a következők. Sok fiatal csak polgári házasságot köt, vagy az evangélikus templomban esküszik, így elkerüli a szentségekhez való járulást. Az ifjúság vallásilag tudatlan lett, a jegyesoktatásnál derült ki, hogy az alapvető dolgokkal sincsenek tisztában. Elsőáldozás, vagy jobb esetben bérmlás után eltűnnek a templomból. Nagyon kevés a kivétel. 18 elsőáldozó volt, ebből 2 gyakorló katolikus. A szentáldozások száma 4 150. 13 alkalommal lett kiszolgáltatva a betegek kenete.

Ami az anyagi ügyeket illeti 261 hívő fizetett egyházadót, 295 nem. Az egyházközség bevétele 38 430 Ft 50 fillér volt. A bevételek első ízben nem fedezték a kiadásokat. A templom bevétele 16 679 Ft volt.

A szentmisén résztvevők száma erőteljesen lecsökkent, vasárnaponként 100 fő körül mozgott. Szentségekhez is egyre kevesebben járultak. Épp ezért nagybőjtben és adventben a plébános hívott idegen gyóntatót, akinél húsvétra 140, karácsonyra 40 hívő nyert feloldozást. A gyermekek 8-10-en járulnak szentáldozáshoz rendszeresen, szórványosan még körülbelül ugyanennyien.

Hitoktatás csak a templomban volt továbbra is. 8-9 első, 6-10 másodikos gyermek jár, a nagyobb gyermekek 15-30-an voltak. Az elsősöknek szombaton 11 órakor kezdődött a hittanóra, a másodikosoknak vasárnap délután 3-kor, a nagyobbaknak pedig szombat délután 3-kor.

Az alkalmazottak helyzete az előző évhez képest nem változott. A plébános szeretne volna, ha lett volna egy adóbeszedő, és egy olyan nővér, akinek rendjét feloszlatták, vagy a rendi keretszámon kívül esett. Persze ez csak álom maradt. Helybeli nem vállalta a pénzbeszedést, idegent pedig nem akartak. Ugyanis elvinne még abból is, amit beszednek.

Évente ment írásbeli értesítés a híveknek az adófizetési kötelezettségről, így mindenki tudott az egyházi adójáról. A képviselőtestület ragaszkodott ehhez a módszerhez, nem volt hajlandó eltérni ettől. Még annak ellenére sem, hogy értelme nem sok volt.

Az 1974-es év a magyar egyház számára nem túl pozitív eseménye volt, hogy a Vatikán február 5-én nyilvánosságra hozta: VI. Pál pápa egyházjogilag üresnek nyilvánította az esztergomi érseki széket, Mindszenty József bíborost felmentette. A Szentatya Lékai László veszprémi apostoli kormányzót (Mindszenty egykori udvari papját) kinevezte esztergomi apostoli kormányzóvá. Tehát az érseki szék nemcsak gyakorlatilag volt üres, hanem már jogilag is. Azt persze nem hagyta az Állami Egyházügyi Hivatal vezetője, Miklós Imre államtitkár, hogy prímás legyen a magyar Sionon.

Május 5-én bérmálás volt Gerendáson. Dr. Udvardy József bérmált. 45 fő lett nagykorú keresztény.

Ebben az évben megjelent az új kiadású Biblia, a hívek 30 példányt rendeltek. A templom körbejavítása és a plébánia festése volt a legnagyobb feladat. 2 988 Ft-ba került. A temető kútját megjavították (462 Ft). Az Ecclesia szövetkezettel kér kelyhet és két cibóriumot bearanyoztattak 2 700 Ft-ért. A templomi padok ülőlapjára párnákat készíttettek 7 000 Ft-ért. Karácsonykor már villanyos harangozás volt. Kraszkó Jenő (Békéscsaba) készítette el. 24 000 Ft-ba került.

Keresztelés 10, esküvő 9, temetés 13 alkalommal volt. 10-en vették magukhoz először Krisztus Testét. A szentáldozások száma 4 640. 12 alkalommal lett kiszolgáltatva a betegek kenete. Elsőpéntekes 20 és 30 fő között mozgott.

Az látszik, hogy a bérmálkozók száma felére zuhant az előző bérmáláshoz képest. Ennek oka az, hogy sokan elmaradtak az elsőáldozástól is. A lelki élet ugyanolyan volt, mint 1973-ban. Sok a misemulasztó, a hívek 10-15%-a járt templomba. A gyerekek is elmaradtak. A triduumot a nagyhét első 3 napján tartották, Vas József kevermesi plébános segítette a húsvéti készüléket. Ekkor 150 hívő rendbe is tette a lelkét. Pozitívumként említhető meg, hogy a nagyobb ünnepeken a hívek szép számmal vettek részt a szentmiséken.

A kántor Péczek Lajos volt, a temetőcsósz Kriszt István, a harangozó pedig Darvas Margit, aki egyben a házvezetőnői teendőket is ellátta.

A templompénztár bevétele 17 231 Ft volt, kiadása 16 275 Ft volt, Ugyanezen adatok az egyházközségi pénztár esetében: 57 308 Ft és 34 237 Ft. Tehát maradt tartalék, az előző évvel ellentétben. Pedig továbbra is az volt a helyzet, hogy a hívek fele fizette az egyházi adót. A plébános nagy ötlete volt, hogy minden hónap 2. vasárnapján gyűjtést rendeznek az egyházközség kiadásaira. Ebből pótolták a kiesett adóbevételt.

1974. december 31-én új helyzet állt elő. Pécsek Lajos kántor Szegedre költözött. Gerendás kántor nélkül maradt. Olykor még visszajárt esküvőkre, temetésekre vagy nagyobb ünnepekre. Utóda Megyeri György molnár, tsz-tag lett. Ingyen vállalta. Buzgó volt, bár a harmóniumon játszani csak jóval később tanult meg.

1975. szentév volt. Január 7-én végre csanádi megyéspüspökké nevezték ki Udvardy Józsefet. Puhult már a diktatúra talán egy kissé. Nagyon nem, mert mikor május 6-án meghalt Mindszenty József, Magyarországon tilos volt érte gyászmisét mondani, és a lélekharangok sem szólhattak. Május 15-én temették el Mariazellben. Természetesen hivatalos képviselő nem volt a temetésén.

Az a tény, hogy jubileumi szentév volt, nem igazán látszott meg. Egy zarándoklat volt Békéscsabára, de csak pár hívő ment el. Országos zarándoklat volt ugyan Rómába, 300 fő utazhatott, de nem akárcik, csak a pártállam számára kivételesen megbízható emberek.

A Községi Tanács közölte a plébániával a sírhelyek árát. Eszerint a felnőtt sírhely ára 300, a gyermekeké 150 Ft. Ez egy ilyen világ volt, autonómiáról nem is álmodhattak.

Nagyobb javítás ebben az esztendőben is szükségessé vált. A templom sisakját és csatornázását Kajó János békéscsabai mester javította ki 6 000 Ft-ért.

A triduum megvolt, ezt az egykori gerendási adminisztrátor, Buri János békésszentandrásai plébános tartotta.

Bevezetésre került a keresztség és a betegek kenete kiszolgáltatásának új liturgiája. A keresztségi oktatásra a szülők és a keresztszülők egyszer mentek el, ezt is nehéz volt keresztül vinni.

A hitoktatás ismét a templomba szorult. 20 gyermek járt hittanra. Ezek a fiúk és lányok nagyon elfoglaltak voltak. A szülők nem tudják megszokni az új helyzetet, a közöny a jellemző rájuk.

1975-ben 262 fő fizetett egyházadót (50 %).

19 keresztelő, 6 esküvő, 13 temetés volt 1975-ben. Tíz elsőáldozó volt, azaz a gyermekek 30 %-a. 4 078 szentáldozás volt, az elsőpéntekesek száma pedig 20 körül volt.

A templompénztár bevétele 20 043 Ft, kiadása 16 682 Ft. Az egyházközség bevétele 59 074 Ft, kiadása 22 698 Ft volt.

1976. február 10. VI. Pál pápa Lékai László apostoli kormányzót esztergomi érsekké nevezte ki. Újra lett primásunk. Először fordult elő, hogy egy teológushallgató nem vállalta a fegyveres katonai szolgálatot. Kiszely Károly inkább letöltötte a 33 hónap szabadságvesztést.

Ebben az évben Gerendáson kifestették a plébániát, kijavították és lefestették a csatornát 2 350 Ft-ért. Fóliákat raktak a templomablakokra. Praktikus és nem csúfít. Nem engedi be a hideget. A temető kerítéséhez vásároltak 61 darab betonoszlopot 4 867 Ft-ért.

Bevezetésre került az új bűnbánati liturgia. Az hívek nehezen álltak át, voltak olyanok is, akik nem is voltak rá hajlandóak.

November elsején Udvardy József engedélyével a plébánia felvett egy sekrestyés-adminisztrátort özv. Pflaum Istvánné Enyedi Zita személyében. Fizetése havi 2 700 Ft volt.

A triduumot a nagyhét első napjain tartotta Szántó János medgyesbodzási plébános. Változást jelentett a hitoktatásban az a nem elhanyagolható körülmény, hogy a tanácsházán jelenteni kellett.

Ebben az évben keresztelés 13, esküvő 10, temetés 20 alkalommal történt. 11 elsőáldozó volt. Hitoktatásra 20-27 gyermek járt, csak a templomban volt.

Az egyházközség pénztárának bevétele 75 434 Ft, kiadása 27 030 Ft volt. A templompénztár tekintetében ugyanezek a számok 23 561 Ft, illetve 20 593 Ft.

1977-ben április 14. VI. Pál pápa ad limina látogatáson fogadta a magyar püspöki kar tagjait. Utoljára három magyar püspök, 1948-ban vett részt hasonló látogatáson, a teljes püspöki kar számára ez volt az első alkalom. E látogatás kapcsán a plébános megosztott egy kis történetet. VI. Pál az egyik nemrég kinevezett érsekkel beszélgetve váratlanul megkérdezte: „Hány gyermek van beiratva az iskolai hitoktatásra az ön érseki székhelyén?” Az érsek kissé zavartan, de őszintén felelte: „Szentatya, nem tudom. Nem volt időm kívülről megtanulni az egész anyagot, amelyet papjaim készítettek.” – „De én tudom. Egy sincs. Az ön székvárosában egyetlen gyermeket sem írtattak be hittanra.” A pápa jóindulatú mosolya és szelíd hangja szerencsére elejét vette annak, hogy a püspök ott helyben szívrohamot kapjon.

Ebben az évben a gerendási plébánián jelentős események történtek. Megindult a templomtatarozás előkészítése, a beszerzések. Váratlan külföldi segítség is érkezett.

Először is ki kellett kérni a Földhivatalból az új tulajdoni lapokat. Meg is érkeztek. Ezek az egyházközség tulajdona már m²-ben szerepel. Eszerint a temető 5 964, a plébánia és kertje 5 898 m², a templom 2 320 m² alapterületű.

Májusban a templomot kifestette Kajdó János békéscsabai mester májusban 20 000 Ft-ért. A temető kerítéséhez négy mázsá drótkerítés t vásároltak. 6 600 Ft-ot fizettek érte. Elkészült az új temetőajtó és a temetőkapu is (1 300 Ft). Készítették négy új toronyablakot is rozsdamentes fémlemezről és vaskerettel (Szarka József Csanádapáca 4 640 Ft). Ezt majd a templomtatarozásnál fogják a helyére rakni.

P. Szőke János SDB akkoriban az Ostpriersterhilfe nevű jótékonyági szervezetnél dolgozott. Csorváson született, majd külföldön élt. Akkoriban sűrűn hazalátogatott szülőfalujába. Hírét vette, hogy mire készül a gerendási egyházközség. Rögtön a segítségükre sietett. Az OTP IKKA osztályán keresztül 5 000 amerikai dollárt juttatott. A pénz augusztus 19-én érkezett meg: 101 398 Ft 50 fillér.

A tatarozásra Rapport István gyulai mestert kérték fel. Beadta az árajánlatot: 97 612 Ft 20 fillér. A képviselőtestület szeptember 25-én tartott rendkívüli ülésén elfogadta, Dr. Udvardy József megyéspüspök pedig jóváhagyta. A homokot, a meszet és a kőport az ősz folyamán be is szerezték.

A triduumot dr. Pálmai József pápai kamarás, tótkomlói plébános tartotta a nagyhát első három napján.

Keresztelő tízszer, esküvő hétszer, temetés 13 alkalommal volt. A halottak átlagéletkora 66 év. A szívinfarktus gyakori lett. A szentáldozások száma 3 540, elsöpéntekes 15-20 fő. A betegek kenete 9 alkalommal lett kiszolgáltatva. Hitoktatás csak a templomban volt. 20-22 gyermek járt hittanra.

A templompénztár bevétele 27 273 Ft, kiadása 21 470 Ft. Az egyházközségé 134 752 Ft, illetőleg 98 611 Ft. A bevételek a templomtatarozással kapcsolatos adományok miatt nőttek meg. Anyagilag tehát boldogultak, de a hitélet egyre inkább visszafejlődött.

Nagy reményekkel indult neki Gerendás az Úr 1978. évének. Azonban ebben az évben nemcsak pozitív dolgok történtek. Január 5-én amerikai küldöttség különrepülőgépen hazahozta a magyar Szent Koronát és a koronázási ékszereket. Augusztus 6-án 81 éves korában, Castel Gandolfóban elhunyt VI. Pál pápa. Temetésére a magyar kormány hivatalos küldöttséget delegált. Augusztus 26-án Albino Luciani velencei pátriárka személyében megválasztották az új pápát, aki az I. János Pál nevet vette föl. Ő volt az első pápa, aki lemondott a tiaráról és eltörölte a koronázási szertartást. Szeptember 29-én szívinfarktusban elhunyt I. János Pál pápa. Október 16-án Karol Wojtyła krakkói bíboros érsek személyében megválasztották az új pápát, aki a II. János Pál nevet vette föl. Utoljára 1522-ben került nem olasz a pápai trónra. Wojtyła az első lengyel, az első kelet-európai és az első szláv a pápai méltóságban. December 2-án II. János Pál pápa a magyar egyház és a magyar nép iránti különleges szeretetének és gondoskodásának adott hangot a magyarokhoz intézett levelében.

Tavasszal Gerendáson megindult a templomtatarozás. A cementet Megyeri György megvásárolta az egyházközség részére adományként. Elkészült a templom felújítása és a temető új kerítése is.

Idén is nagyhét elején volt a lelkigyakorlat, Buri János békésszentandrás plébános vezette az elmélkedést.

Október 15-én Dr. Udvardy József megyéspüspök bérmált meg 24 fiatalt.

9 keresztelés, 2 esküvő és 15 temetés volt ebben az évben. 12 elsőáldozó volt. A templomlátogatók száma 80-100 fő, elsőpéntekes 15. A hitélet általános hanyatlása tapasztalható a számok tükrében. A templompénztár bevétele 34 984 Ft, kiadása 28 167 Ft. Ugyanezen tételek az egyházközségi pénztárnál 122 465 Ft, illetve 72 249 Ft.

1979-ben beszerezték a toronyfedéshez 627 kg rezet 63 346 Ft-ért. A tatarozás összköltsége 116 000 Ft lesz. Godó István (Szajol) műszaki ellenőr intézi a felújítást, a kivitelező Török József (Hajdúböszörmény) lesz. Mindent előkészítettek ebben az évben, ami a munkához szükséges.

A lelkigyakorlatot a nagyhét elején Bielek Gábor békéscsabai káplán tartotta. Ebben az évben 3 keresztelő, 6 esküvő és 7 temetés volt. Egy gyermek volt elsőáldozó. Az áldozások száma 4 000 körül mozgott. Elsőpéntekes 12-15 fő volt.

A templompénztár bevétele 30 081 Ft, kiadása 20 301 Ft volt. Az egyházközség bevétele 169 681 Ft, kiadása 130 686 Ft volt.

1980 a csanádi egyházmegye védőszentje, Szent Gellért születésének ezredik évfordulója volt. Megtörtént a templomtorony felújítása.

Ez volt Korompai János életének utolsó nagy felújítása. 1981-ben a plébános visszaadta lelkét Teremtőjének.